

Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter för pedagogiskt verksamma i förskolan

The Child and Preschool - Educational Aspects of Preschool for Students with Professional Experience

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11FB20

Revision: 13.0

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogiskt arbete 2023-10-30

Gäller från: VT 2024

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1F)

Utbildningsområde: Verksamhetsförlagd utbildning 60%, Undervisning 40%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all AFU i tidigare termin inom ramen för Förskollärarytbildning för pedagogiskt verksamma, 210 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen utgår från studenternas egna erfarenheter av pedagogiskt arbete i förskolan samt aktuell forskning om förskolan som institution. Kursen problematiserar frågor både om lekens och omsorgens betydelse i relation till barns lärande och utveckling och det egna ledarskapet. Vissa förskolans centrala begrepp behandlas, exempelvis problematiseras barns perspektiv och barnperspektiv samt barns delaktighet och inflytande. Vidare behandlas och diskuteras språk, kommunikation samt matematik. Specifikt behandlas hur kreativa språk- och matematikmiljöer kan skapas och utvecklas. Utifrån studenternas tidigare erfarenheter och pågående arbete, teorier, aktuell forskning, litteratur, styrdokument och riktlinjer diskuteras och problematiseras betydelsen av samarbete mellan vårdnadshavare och förskolans personal samt hur digitala verktyg och estetiska läroprocesser kan användas för att stödja och stimulera barns lärande och utveckling. Dessutom granskas vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument för förskolan med särskilt fokus på språk, kommunikation och matematik
- 1.2 redogöra för begreppen barnperspektiv och barns perspektiv och barns möjligheter till inflytande med utgångspunkt i aktuell forskning och yrkeserfarenhet i relation till förskolans verksamhet
- 1.3 utifrån aktuell forskning redogöra för barns sociala, kognitiva och emotionella utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
- 1.4 utifrån aktuell forskning redogöra för barns kommunikativa och språkliga utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
- 1.5 utifrån aktuell forskning redogöra för barns matematiska utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
- 1.6 redogöra för hur kreativa språkutvecklande miljöer kan skapas och utvecklas i förskolan
- 1.7 redogöra för hur matematikutvecklande miljöer kan skapas och utvecklas i förskolan

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 beskriva och motivera hur grundläggande matematiska begrepp kan introduceras för barn samt utifrån egna erfarenheter exemplifiera hur man på olika sätt kan arbeta för att utveckla barns matematiska medvetenhet
- 2.2 skriva och bearbeta texter enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet
- 2.3 i samråd med AFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera lärandesituationer samt muntligt och skriftligt redogöra för arbetsprocessen och dess resultat
- 2.4 samverka med kollegor och etablera kontakt med vårdnadshavare
- 2.5 visa förmåga att använda ett omsorgsetiskt och professionellt förhållningssätt i mötet med barnen samt använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk
- 2.6 använda observationer som metod i samband med arbetsplatsförlagd utbildning samt analysera insamlade data i relation till yrkesroll och/eller barns utveckling
- 2.7 redogöra för hur digitala verktyg kan användas för att stimulera barns lärande och utveckling genom att använda egna erfarenheter i praktiskt arbete i förskolan
- 2.8 redogöra för hur estetiska läroprocesser kan användas för att stimulera barns lärande och utveckling genom att använda egna erfarenheter i praktiskt arbete i förskolan

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 reflektera kring och diskutera lekens betydelse för barns lärande och hur den stimulerar barns fantasi, inlevelseförmåga och förmåga till samarbete i relation till yrkeserfarenheter
- 3.2 reflektera och diskutera kring hur arbetslaget, andra företrädare för verksamheten samt vårdnadshavare kan samverka för barns bästa samt relatera detta till egna erfarenheter av arbete med barn i förskola
- 3.3 granska och bedöma för kursens innehåll relevanta vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv
- 3.4 reflektera över relationen mellan omsorg, lärande och utveckling och hur det egna ledarskapet påverkar barnets socialisationsprocess med utgångspunkt i ett mångfaldsperspektiv

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- workshops
- seminarier
- arbetsplatsförlagd utbildning
- studiegruppsarbete
- skriftlig handledning

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Barnperspektiv och barns perspektiv

Lärandemål: 1.1, 2.2

Högskolepoäng: 3

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: Seminarium och individuell skriftlig inlämning (IN13)

AFU-portfolio

Lärandemål: 2.3

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Individuell skriftlig inlämning (IN14)

Språkutvecklande miljöer

Lärandemål: 1.3, 1.5, 2.2

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Seminarium och individuell skriftlig inlämning (IN15)

Matematikutvecklande miljöer

Lärandemål: 1.4, 1.6, 2.1, 2.2

Högskolepoäng: 3

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: Seminarium och individuell skriftlig inlämning (IN16)

Observationsrapport

Lärandemål: 2.2, 2.6, 3.3

Högskolepoäng: 5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: Individuell skriftlig inlämning (IN17)

AFU

Lärandemål: 2.4, 2.5

Högskolepoäng: 6

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Arbetsplatsförlagd utbildning (NÄ11)

Workshop Estetiska lärprocesser

Lärandemål: 2.8

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Workshopar (NÄ12)

Digitala verktyg

Lärandemål: 2.7

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Workshop (NÄ13)

Anknytningsteorier

Lärandemål: 1.2

Högskolepoäng: 1

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Seminarium (SE07)

Lek

Lärandemål: 3.1

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: Seminarium och individuell muntlig redovisning (SE08)

AFU-uppföljning och Samverkan

Lärandemål: 3.2, 3.4

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Seminarium och individuell muntlig redovisning (SE09)

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Arnér, Elisabeth (2009). *Barns inflytande i förskolan: en fråga om demokrati*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (95 s)

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009). Stockholm: UNICEF Sverige (64 s)

Bergnehr, Disa (2019). *Barnperspektiv, barns perspektiv och barns aktörskap - en begreppsdiskussion* [Elektronisk resurs]. 5, 49-61 Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-22365> (13 s)

Björkdahl Ordell, Susanne (2007) Etik: Vad är det som styr vilka etiska regler som finns? I Dimenäs, Jörgen (red.) *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, s. 21-28 (8 s)

Broberg, Malin, Hagström, Birthe & Broberg, Anders (2023). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*.

Andra utgåvan Stockholm: Natur & Kultur

Brodin, Marianne & Hylander, Ingrid (2002). *Själv-känsla: att förstå sig själv och andra*. 1 uppl. Stockholm: Liber (128 s)
Davidsson, Fanny (2020). *Lekande rätt: en förskola för barnets rättigheter*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (251 s)

Doverborg, Elisabet & Doverborg, Elisabet (2016). *Små barns matematik: undervisning & lärande*. 2., rev. uppl. Göteborg: Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM), Göteborgs universitet (169 s)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (223 s)

Engdahl, Ingrid & Ärlemalm-Hagsér, Eva (2020). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet*. Andra upplagan. Stockholm: Liber (348 s)

Ehrlin, Anna (red.) (2020). *Estetiska uttrycksformer i teori och praktik: bild-, drama- och musikdidaktik*. Första upplagan Stockholm: Liber (158 s)

God forskningssed [Elektronisk resurs]. Reviderad utgåva (2017). Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 40-44, 69 (6 s)

Hangaard Rasmusen, Torben (red.) (2016). *Lek på rätt väg – på spaning efter leken*. Studentlitteratur (247 s.)

Karlsson, Rauni (2009). *Demokratiska värden i förskolebarns vardag*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, s. 88-90 (3 s)

Kihlström, Sonja (2007). Observation som redskap. I Dimenäs, Jörgen (red.) *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, s. 30-46 (17 s)

Kjällander, Susanne (2013). *Appknapp - peka, leka & lära i förskolan*. Stockholm: Stockholms universitet. Tillgänglig: appknapp.se/slutrappport/SV_rapport_appknapp_slutversion.pdf (7 s)

Läroplan för förskolan: Lpfö 18. (2018). Stockholm: Skolverket (20 s)

Löfdahl, Annika & Folke-Fichtelius, Maria (2015). Förskolans nya kostym: Omsorg i termer av lärande och kunskap. *KAPET, 10*(1), 1-14. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:767364/FULLTEXT01.pdf> (14 s)

Löfdahl Hultman, Annica, & Ribaeus Katarina (red) (2021). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber, kap 3, 9 och 10 (31 s)

Melin, Eva (2013). *Social delaktighet i teori och praktik: om barns sociala delaktighet i förskolans verksamhet*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, s. 69-71 (3 s)

Nordgren, Pia (2021). *Språk i sikte. Barns interaktionsutveckling i relation till perception och kognition*, ss. 21-109, ss. 123-138. Lund: Studentlitteratur. (105 s)

Peterson, Carina (2020). *Val - omröstning - styrning: en etnografisk studie om intentioner med, villkor för och utfall av barns inflytande i förskolan*. Diss. (sammanfattning) Göteborg: Göteborgs universitet, 2020, s. 111-181 (71 s)

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2014). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. Kap. 5, 6 och 8. 1. uppl. Stockholm: Liber (36 s).

Ingrid, Pramling Samuelsson, Ingrid & Jonsson, Agneta (2017). *Förskolans yngsta barn: perspektiv på omsorg, lärande och lek*. Första upplagan Stockholm: Liber (280 s)

Rantala, Anna (2016). - *Snälla du! Kan du sätta dig?: om vägledning i förskolan*. Diss. Umeå : Umeå universitet, s. 46-48 (3 s)

Sheridan, Sonja, Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva (red.) (2009). *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Kap. 5, 9-10, 12 (97 s)

Svenska skrivregler (2017). 4. uppl. Stockholm: Liber (308 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur. Kap. 3-6 (107 s)

Thörner, Agneta (2017). "Vi kan inte bara utgå från barnens intresse": pedagogers guidning av barns intresse i förhållande till förskolans målstyrning. Licentiatavhandling Borås/Göteborg: Högskolan i Borås/Göteborgs universitet, 2017, s. 37-84 (47

s)

Wasik, Barbara A. (2010). What Teachers Can Do to Promote Preschoolers' Vocabulary Development: Strategies From an Effective Language and Literacy Professional Development Coaching Model. *The Reading Teacher*. Vol. 63 nr 8, s. 621-633 (13 s)

Åström, Ingela (2014). Utmana tanken – varför, vad och hur?. I Lundgren Öhman, Ulla-Karin (red.) *Mediepedagogik på barnens villkor*. Stockholm: Lärarförlaget, s. 69-81 (12 s)

Tillkommer aktuella artiklar och referenslitteratur.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram.

Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Förskollärarytbildning för pedagogiskt verksamma i förskolan, 210 hp.